Օրագիրը կը հրատարակուի ամէն օր բաց 'ի կիւրակէ և տօն օրէն ։
Տարեկան գինն է . Պօլսոյ համար կանխիկ 250 ղուրուշ , իսկ գաւառաց համար կանխիկ 2 1/2 Օսմ. ոսկի , զոր բաժանորդ գրուիլ ուզողներ կը պարտաւորին կամ իրենց ուզածի մեզ ղրկել և կամ յիշեալ գումարը յանձնելու համար Պօլիս մէկը ցոյց տալ ։

ՕՐԱԳԻՐ

Գ. ՊՕԼՍՈՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Օրագրոյն հատը 1 ղուրուշ կը ծախուի ։
Ծանուցման տողը առաջին անգամի համար 3 ղուրուշ երկրորդին 2 դրշ և աւելի անգամներու համար ուրիշ սակարկութիւն կըլլայ ։
Նամակք և ուրիշ գրութիւնք պէտք է ղրկել Ֆինճանճըլար եօգուշու Նաւասիեան խան 4 թիւ սենեակը , Օգոն Խօձասարեան անուն ։

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ | 1289 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 21 | ՇԱԲԱԹ 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1872 | ՄՐԴԱՐ 4 | ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՕԳՈՍՏՈՍ 24 | ԹԻՒ 770

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 12 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գ. ՏԸ ՊԻՍՄԱՐՔԻ ՆԱՄԱԿԸ

«Ֆիկարօ» լրագիրը 1870 սեպ. 3ին Գ. տը Պիսմարքի իր կնոջը ուղղած նամակը կը հրատարակէ ։

Այս նամակին մէջ Գ. տը Պիսմարք մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ իր կնոջ , Նաբոլէոն Գ.րդի հետ ըրած տեսակցութեան վրայ , երբ նա անձնատուր եղած էր ։

Ահաւասիկ յիշեալ նամակը.

Վանտրէս 3 սեպտեմբեր .

Սիրելի սիրտս

Ցերեկը , դեռ օրը չի ծագած , այս թաղէն ելած էի ։ Այսօր կրկին հոս կը դառնամ ։ Այդ միջոցին մէջ սեպտեմբեր 1ին Սէտանի առջև կատարուած մեծ պատերազմը տեսայ , որոյ մէջ եռեսուն հազարի չափ գերի բռնեցինք , և Գաղղիական բանակին մնացորդը , զոր մինչև Պար-լը-Տիւքէն կը հալածէինք , ամրոցի մը մէջ ձգեցինք , ուր կայսեր հետ , իբր պատերազմի գերի , անձնատուր եղաւ ։

Անձնատուութեանց պայմաններուն վըրայ Գ. տը Մօլթքէի և Գաղղիացի զօրավարաց հետ վիճաբանելով մինչև գիշերուան ժամը մէկը խորհրդակցելէ վերջը , երէկ առաւօտ ժամը հինգին զօրավար Ռէյլ , զոր կը ճանչնամ , զիս արթնցուց և իմացուց թէ Նաբոլէոն ինձ հետ խօսակցիլ կը փափաքէր ։

Առանց երես լուալու , առանց նախաճաշիկ ընելու , ձի հեծայ դէպ ի Սէտան ուղղուեցայ , և կայսեր հանդիպեցայ որն որ ճամբուն վրայ կեցող վեց ձիերէ լծուած կառքի մը մէջ , երեք թիկնապահներու ընկերացած էր ։

Ձիէն վար իջայ , ողջունեցի զինքը այնչափ քաղաքավարութեամբ որպէս թէ Թիւիլըրի եղած ըլլայի և իր հրամաններուն սպասեցի ։ Նա իմացուց ինձ թէ Թագաւորը տեսնել կ'ուզէր ։ Պատասխանեցի իրեն , որն որ ճշմարիտ էր , թէ Ն. Վեհափառութիւնը երեք մղոն հեռու կը գտնուէր , այսինքն այն բանակատեղին ուսկից ձեզ կը գրեմ այժմ ։ Հարցուց ինձ թէ ո՞ւր կրնար կենալ և որովհետև այդ տեղերն ինձ անծանօթ էին , իմ բնակութեան տեղիս առաջարկեցի իրեն , այսինքն Տօնշէրի , որն որ փոքրիկ գիւղ մ'է Սէտանի դրանն եզերքը , Սէտանէն քիչ հեռու ։ Ընդունեց և ճամբայ ելաւ իր մարդոցը հետ , որոց կ'առաջնորդէինք ես և Շարլը , որ առաջուընէն եկեր զիս գտեր էր ։

Քիչ մը անկէ հեռացած տանենիս , կայսրը տեսնելով որ հետապնդիկներու բազմութիւն մը կեցած էր , հարցուց ինձ թէ արդեօք կարելի՞ էր ճամբուն վրայ գտնուած առուեստաւորին փոքրիկ տունը իջնել , Իրիկեցի Շարլը որպէս զի աչքէ անցնէ այդ տունը , եկաւ իմացուց ինձ թէ աղքատ ու աղտոտ տնակ մ'էր ։ «— Հոգ չէ» ըսաւ կայսրը , և ուղիղ ու երերուն սանդուխէ մը վեր ելնելով սենեակ մը մտանք որն որ տասը քառակուսի ոտք մեծութիւն ունէր , սենեակին մէջ տեղը եղեւնափայտէ սեղան մը դրուած էր և երկու հասարակ աթոռներ կային ։ Կայսրը ու ես ժամու մը չափ հոն կեցանք ։ Մեր ընկերացողները վարը մնացին ։ Այս տեսակցութիւնը որչա՜փ ազդու հակապատկեր մը կը ներկայացնէր 1867ին Թիւլըրիի մէջ մեր ըրած վերջին տեսակցութեան ։

Մեր խօսակցութիւնը դժուարացած էր վասն զի չէի ուզեր այնպիսի առարկաներու վրայ խօսիլ , որոնք կրնային ծանր ազդեցութիւն մը ներգործել անոր վրայ որ Ամենակարողին աջովը կործանած էր ։ Մարդ խրկած էի ի Սէտան , որպէս զի մի քանի պաշտօնակալներ խրկէ ու աղաչէ Գ. տը Մօլթքէի որ մեր քովը գայ ։ Բանակին յառաջընթաց խուզարկիչ պաշտօնակալներէն մին խրկեցինք որն որ կէս մղոն հեռու Ֆրէնուայի մէջ , փոքր դղեակ մը գտաւ որ պարտէզ մ'ալ ունէր ։ Կայսրը հոն տարի պահակէն հեծելազօրաց գունդի մը ընկերութեամբ զոր բերել տուած էի , հոն Ռիմփֆըն զօրավարին հետ անձնատուութեանց պայմանները ստորագրեցինք , որով 40—60000 Գաղղիացիք (ճիշդ թիւը չը գիտեմ) իրենց բոլոր ունեցածներովը մեր ձեռքը գերի ինկան ։ Նախորդ օրը Գաղղիա 100·000 հոգի և կայսր մը կորոյս ։

Այսօր , այս վերջինը իր մարդիկներովը , ձիերովը ու կառքերովը Գասէլի մօտ դէպի Ուիլհէլմհօհէ կը մեկնի ։

Ասի պատմական իրողութիւն մ'է որ բոլոր աշխարհի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ։ Ասի յաղթութիւն մ'է , որոյ համար կուզենք խոնարհաբար շնորհակալ ըլլալ Աստուծոյ , ասի յաղթութիւն մ'է որ պատերազմը կ'որոշէ մինչև անգամ եթէ ստիպուինք առանց կայսեր մնացող Գաղղիոյ դէմ պատերազմը շարունակել ։

Պէտք է որ վերջացնեմ նամակս ։ Թէ՛ Ձեր և թէ Մարիի նամակներէն ուրախութեամբ սրտի իմացայ Հերպերտի հասնիլը ։ Երէկ , ինչպէս հեռագրեցի ձեզ , տեսնուեցայ Պիլթի և Պ. . . ի հետ , որ ձիէն վար ինկած էր ։ Աղէկ և ուրախ վիճակի մէջ է ։ Տեսայ Հանցը , Ֆոլցը , Գառլը , (մի քանի անընթեռնլի բառեր) Պիւլօվը . . . ամենքն ալ աղէկ են ։

Մնաս բարեաւ , սիրտ իմ , բարև ըրէ տղոցը ։

Քոյդ

Պ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Գ. Լուի Պլան Հասարակապետութեան օ բոլ քաղաքական յանձնաժողովի մէջ դատապարտուածներուն համար Ազգային ժողովոյ մէջ ներողութիւն պահանջելէ վերջը , այս անգամ Ռոպէլ լրագրոյն միջոցաւ այն խնդրոյն վրայ ընդիր յօդուած մ'ալ կը հրատարակէ , որոյ հետևեալ մասերը նշանակութեան արժանի են ։

«Ահա կը գոչէ Լուի Պլան , քաղաքային պատերազմէ մը վերջը , որոյ բռնաւորութեանց , կատաղութեանց ու աղէտից նմանը տեսնուած չէ բնաւ եղբայրասպան կռիւներու պատմութեան մէջ , Ամերիկեան մեծ Հանրապետութեան յաղթանակն պարծանքը պիտի համարուի ինքզինքը այնչափ հանդարտ , այնչափ ներողամիտ , և այնչափ անձնիշխան ցոյց տուած ըլլալը ։

Վասն զի ոչ ոք մոռցած է , և ապագայ սերունդն ալ անոր յիշատակը պիտի պահէ յաւիտեան , թէ հզօրագոյն ու դաշնակցական կառավարութեան մէջ ծագած պատերազմը ըմնալէ վերջը , յաղթող իշխանութեան ձեռքով կաթիլ մը արիւն անգամ հոսած չէ ։

Թէպէտ և ապստամբութիւնը , մարդոց տէր ըլլալու իրաւանց պահպանութեան , և մինչև անգամ սոյն իրաւանց տարածման և գերեաց վաճառականութեան նըկատմամբ եղած յանձնառութեանն ծնունդ առած ըլլալով , թէ՛ իր ծագմամբը և թէ՛ գործողութեամբը երևակայել կարելի եղածին չափ դատապարտելի գործ մ'էր , թէև անհաշուելի աղէտից դուռ բացած էր . . . աւեր աւերի վրայ դիզած և բազմաթիւ գերեզմաններ բացած էր , թէև տեսակ տեսակ ոճիրներու ծնունդ տուած էր , ծովապատակութենէ մինչև հրդեհ , հրդեհէ մինչև մարդասպանութիւն . սակայն և այնպէս դաշնակցական կառավարութիւնը իր զօրութիւնն ապացուցանել ուզեց , խոհեմութեան գործ մը կատարել ուզեց , ընդհանուր ներողութեամբ , բարեկարգութեան վերածնութիւնն ու օրինաց յաղթանակը հաստատելով ։

Սխալեցա՞ւ արդեօք ։ Թո՛ղ ամեն ոք երևակայէ թէ ուրիշ պարմանալի հանդարտութիւն մը կը վայելեն այժմ Միացեալ Նահանգները , այն անօրինակ պատերազմէն վերջը ։ Հոս է պատասխանը ։

ՆԵՐՔԻՆ

Ռուսաց դեսպանատան առաջին թարգման Գ. Օնու այս երկուշաբթի օր Ֆէներ գնաց Երուսաղէմի Պատրիարքին հետ տեսակցելու ։

Գ. Օնու՝ Երուսաղէմատունը հասած միջոցին , Յունաց Պատրիարքն ալ հոն գտնուելով , Երուսաղէմայ և Անտիոքայ Պատրիարքացը և Կիպրոսի մետրապոլիտին հետ խորհրդակցելու վրայ էր , հետևաբար դեսպանատան թարգմանը չը կըրցաւ նոյն օրը Երուսաղէմայ Պատրիարքը տեսնել ։

Մայրաքաղաքիս Յունական Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Պատրիարքաց մէջ եղած բանակցութիւններն աւարտած լինելով մօտերս Սինոդը պիտի գումարուի ։

Կ'ըսուի թէ հասարակաց կրթութեան պաշտօնէութիւնը որոշեր է առևտրական հաշուակալութեան և քաղաքային իրաւագիտութեան վարժարան մը հաստատել յառաջիկայս ։

Կառավարութեան Արուեստանոց—Վարժարանի (Մէքթէպը—սանայի) մէջ կապարեայ խողովակներ կը շինուին , որք Եւրոպայէն եկած խողովակներէն վար չմնալով , աժան ալ ծախուելու վրայ են ։

Ղալաթիայէն մինչև Բանկալթի եղած հանրակառաց (Օմնիպիւս) երթևեկութիւնը այս չորեքշաբթի օրուընէ սկսաւ կատարուիլ ։

Ղալաթիոյ և Բէրայի մէջ եղած երթևեկութիւնը առ այժմ անուղղակի կերպով կը կատարուի մինչև որ Անգղիոյ դեսպանատան առջևը շինուելու վրայ գտնուող ճանբան բոլորովին աւարտի ։

Կառքերը կը մեկնին մէկ մը Վօյվօտայէն մինչև Անգղիոյ դեսպանատան փողոցին մուտքը , մէկ մ'ալ Կալաթա-Սէրայէն մինչև Բանկալթիի մեծ ճամբուն աւարտը ։

Վերջին օրերս մայրաքաղաքիս Նաւահանգիստը հասնող Ֆուննի անուն Պելճիքական շոգենաւ մը Իզմիրի երկաթուղւոյն յատկացեալ շատ մը վակօններ բերաւ , ինչպէս նաև Ռումէլիի երկաթուղւոյն կառայք վերաբերեալ զանազան նիւթեր ։

Պօլսոյ և իր շրջակայքը ծխախոտի մենավաճառութեան ենթարկեալ բոլոր տեղերը 11 հատուածոյ բաժնուեր են , իւրաքանչիւրն իրեն յատուկ մթերանոցն ունենալով ։ Իւրաքանչիւր հատուածի հսկողութիւնը երկերկու հաշուակալ—տեսուչներու յանձնուած են որք , իրենց տրուած հրահանգացը համեմատ , հատուածին պարունակած բոլոր տեղերը ամեն օր շրջագայելով , կեղծխնական վաճառութեան տեղեկագիր մը պիտի ղրկեն ։ Այս հաշուակալներն իւրաքանչիւր հատուածի մէջ մէկ ամիսէն աւելի չը կենալով , տեղերնին պիտի փոխեն ։

Հսկող դետերն ալ (գօլճու) սոյն տարբերեալ հատուածներու համեմատ բաժնըւած լինելով իւրաքանչիւր հատուած իրեն յատուկ դետերը ունի , որք մաքսատան գործակալաց համազգեստն հագած են ։

Ռուսճուքէն Լա Թիւրքի լրագրին կը ծանուցանեն թէ , Թուլչայի հեռագրակայանին տեսուչ Գ. Գորթօլանի՝ պաշտօնէն արձակուելով վարձու աքսորվելուն նկատմամբ՝ Նէօլօգոս լրագրոյն մէջ հրատարակուած Թուլչայէն նամակի մը տուած լուրը անհիմն լինելով , ընդհակառակն մինչև ցարդ Գ. Գորթօլանի հոն է , և հեռագրաց տեսչութեան պաշտօնը կը վարէ ։

Չորեքշաբթի օր անձ մը Ոստիկանութեան պաշտօնատունն երթալով , հինգ օր պայմանաժամ խնդրեր է կեղծ հեռագրաց հեղինակը խուզարկելով գտնելու համար ։

Ուստի ալ կըսուի թէ յիշեալ անձին գիւտասէրը գտնելու համար տուած խոստմանը վրայ , մարդը բանէր բանտարկեր են ։

Վեհ. Սուլթանը նախորդ Եպարքոս Մահմուտ Նետիմ փաշային իր կենդա-

Նաւքը պատժերին՝ Հետ. Օսման բէկ պատուհասն ալ հոս առեր է ։

Բեռնակիրին մէկը Հալէպ ոսկի ունենալով զանի ապահով տեղ մը դնել կուզէ, և վերջապէս իւր մէկ բարեկամին երթալով, որն որ Աղա—Համամ փողոցը հարուստ տան մը պահապանն էր, կընէ իւր 100 ոսկին իբրև աւանդ անոր կը յանձնէ, որ ապահով տեղ մը պահէ ։ Պահապանը աւանդը կընդունի, և իւր բեռնակիր բարեկամին հետ միասին տանը ներքը (մառանը) իջնելով՝ որն որ քարաշէն և երկաթէ ցանկով ամրացեալ տեղ մ'էր, մութ տափակ տեղի մը կը բանայ ։ և աւանդ առածը հոն կը դնէ ։

Քանի մ'օր ետքը պահապանը գալով կը գտնէ բեռնակիրը, և յայտնէ կիմացնէ իրեն թէ գիշերանց ներքնայը գող մտնելով, տան կարասիները և տանն ալ վերցուցեր են, թէ ամպանին անկարելի եղեր է այդ գողերուն ինչպէս և ուսկից մտնելնին գիտնալ և թէ այդ գողութենէն զատ ուրիշ բան մ'ալ չեն գտեր ։

Բեռնակիրին խելքը չհասնելով այսպիսի դէպքի մը վրայ ուղղակի կերթայ Բեխըչի ատեանը ու կ՚ողբայ իւր ողբերգութիւնը պատմելով ։

Միւթէսարրըֆը կը զարմանայ լսելով թէ գողերը գոհ եղած ըլլան միայն խեղճուկ մնտուկ մը կտրելով, մինչդեռ աւելի գին ունէր իրենց այդ պէս փառաւոր տան մը կարասեաց և ընչից մէջէն ուզածնին յափշտակել ։ Ուստի կասկածելով պահապանը կանչել կուտայ, որն որ կ'երդնու թէ ո՛չ բան մը տեսած և ո՛չ ալ լսած է ։

Մէջմէտ բաշա հարցափորձէն համոզուելով որ այդ մարդն է բուն յանցաւորը, կը հրամայէ որ բանտը դնեն ։ Հետևեալ օրը պահապանը կը խոստովանի մնտուկին ինք գողցած ըլլալը և ո՛ւր դրած լինելն ալ կիմացնէ ։

Դրամխաւոր մեծարգոյ Պ. Գալաֆեան քանի մ'օրէ հետէ ատենականութեան դուռը կերթևեկէ հետևեալ պատճառաւ, որ արժանէ հրատարակութեան առ ի զգուշութիւն այլոց ։

- Պարսիկ գրամաճառ մը առնելիք 22 լիրայի բաց պարտագիր մը (պօնօ) իրեն յանձնուած ըլլալով, վճարման օրէն կերպու որ յառաջ կերթայ կիմացընէ պարսկին, և նա ալ պատրաստ լինելը կյայտնէ ։ Օրին կերթայ խանը բառակն առնելու, և պարտատէրն խանին դուռը պատահելով անձնակը կտանի, կնստին, պարսիկը բարիքը (փինաէր) կվերցընէ, տակը դտնուած սառկը կը հանէ քանի մ'անգամ և կչափէ կճէէ. կդառնայ քանիցս կհարցնէ Պ. Գալաֆեանի, իրաւ եկա՞ծ է վճարման օրը, և ամէն անգամուն այո պատասխանը կընդունի. պարսիկը կուզէ տեսնել պարտագիրը. Պ. Գալաֆեան կհանէ, պարսիկը կառնու գիրը և քանի անգամ դրուածը կը կարդայ իբրև երկար դրուած մի. կհարցնէ թէ քանի ղրշ կընէ 22 լիրան. Պ. Գալաֆեան կը պատասխանէ թէ 22 լիրան կընէ 22 լիրա, և ղրուշի հաշուով 2640 ։

Այս միջոցին մնտուկը կբանայ, հան ալ սառկ վեր ի վայր կընէ, և կհնդրէ Պ. Գալաֆեանէն որ երթայ սենեակին ներսէն չէքը (հաշւոյ համար Պարսից գործածած գործիք մի) բերէ. պէտք չէ, կըսէ Պ. Գալաֆեան, հաշիւն յայտնի է և գրպանէն կապարեայ գրիչն հանելով հաշիւը թուղթի վրայ գրելով կը ցուցնէ. ասոր վրայ պարտատէրը կըսէ թէ խանութ երթանք վճարեմ, որովհետև հոս սառկս կըպակսի. կհաւանի Պ. Գալաֆեան, բայց պարտագիրը կուզէ, զոր Պարսիկն խօսակցութեան միջոցին ծալած և արդէն գրպանը դրած էր. ինչո՞ւ պարտագիրը կուզէք, կհարցնէ Պարսիկն, քանի որ այսօր և հիմայ պիտի վճարուի, բայց կյաւելու, ութը ոսկի պակաս պիտի վճարեմ որովհետև ես առնելիք ունիմ գիրը քեզ տալով ամէն, և երբ Պ. Գալաֆեան պակաս ընդունելու համաձայն չէր, զնա՛ կըսէ Պարսիկը, ես պարտք չունիմ, պարտագիր չեմ ճանչնար, և կը մանէ ներսի սենեակը, ուր քանի մը Պարսիկներ ալ նստած են եղեր, կապչի կմնայ Պ. Գալաֆեան, Պարսիկը կուրանայ պարտագիր առած ըլլալն, և Պ. Գալաֆեան նկատելով որ ձեռքէն պարտագիրն առնուլ անկարելի է, վար կիջնէ սենեկապետին կիմացնէ և կուզէ որ Պարսիկը դուրս թող չտայ մինչև որ ինքը երթայ ատեանը բերէ, սենեկապետը կծանուցանէ թէ այդպիսի սրտմութիւն չունի ինքը ։ Հետևապար, Պ. Գալաֆեան ատենականութեան փոխմաւիայը պաշտօնէէն կդիմէ աքերադրով մի, Պարսիկին երաշխաւորը կ'առնուի անմիջապէս, և այժմ ատենականութեան դուռը կերթևեկեն ։

Պարսիկը բացէ ի բաց կուրանայ այնպիսի պարտագիր մի ունեցած և վճարման համար իրեն բերուած լինելը ։ Տեսնենք ինչպէս պիտի վերջանայ ։

ՓՈՒՆՋ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՒՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 22 օգոստ.

Կայսրը՝ որ Օլմից կըդառնայ, քաղաքս վերադարձաւ ։

Այսօր Պօրսան շատ տաք է ։

Ռուսէլլի Արժ.	78.—
Պանք Օսմ.—Օսմ.	134.50
Քրէտի Օսմ.—Թիւրք	115.—
Անկլօ—Պանք	322.—
Քամպիօ	108.—35
Աւստրիական Արժ.	—.—

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիզ 23 օգոստոս

Կոլլէժի իշխանը երէկ Թրուվիլլէն անցնելով, Պ. Թիէրի այցելութիւն մը ըրաւ. կոմս Օրլօֆ, Պ. Թիէրի հետ երկար խօսակցութիւն մը ընելէ յետոյ, Թրուվիլլէն գնաց ։

ԳԱՂՂԻԱ—ՕՍՆԱՍՏԱՆ

Բարիզ 22 օգոստոս

Սխալ է թէ Գաղղիա Լօրիօյի հանքերուն խնդրոյն մէջ Հելլենական առաջարկութեան ճանչցած ըլլայ ։

Թրուվիլ 23 օգոստոս առաւօտ.

Ռուսիոյ դեսպան, Օրլօֆ կոմսը Հանրապետութեան Նախագահին այցելութիւն մը ընելու եկաւ ։ Ցետոյ Բարիզ երթալու համար ճամբայ ելաւ ։

Կոլլէժի իշխանը ծպտեալ կերպարանքով հոս հասաւ ։ Նորա՝ Պ. Թիէրի հետ չըջագայելը տեսեր են ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Պուքրէշ 23 օգոստ.

Եաշի ու Սքուլէնիի մէջ հնտախտ (գօլէրա) երևան ելած ըլլալը կը ծանուցանեն ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՎԵՀԱԳՈՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ Է.

Չը կայ երկիր մը՝ ուր ժողով մը անհատի մը վայրկենական կամքէն կախեալ ըլլայ, չը կայ իրաւունք մը որ՝ անհատ մը ժողովէ մը բարձր ըմբռնէ. Թագաւոր վեհապետներն անգամ՝ որք ըստ երևոյթին յաւտածուտ կոչեալ են, և ունին ժառանգական գահակալութեան իրաւունք. թէ՛ իրենց հպատակ ժողովրդեան քուէովը ընտրեալ և թէ իրենց բացարձակ կամօքը կարգեալ ժողովներուն դէմ առ երեսս ու զատ կը թողուն երկրին շահուցը վրայ նոյն իսկ թագաւոր վեհապետին կարծեացը դէմ վիճաբանելու և կարծիք յայտնելու. վեհապետը կրնայ ժողովին մէկ որոշումը չը վաւերացնել, սակայն զարձեալ իւր դէմ ատրութեանն համաձայն այդ որոշումը կամ զայն որոշող ժողովին և անկէ ուրիշ ժողովի մը կը դարձնէ և առաջ ժողովին որոշումը ժողովով կը չափաւորի, յետս կը կոչուի, և կամ կը վերահաստատուի. և ինչո՞ւ.— վասն զի ժողովը միշտ բարձր է գիրքով որ և է անհատէ, ինչ որ ալ ըլլայ այն անհատին աստիճանը ։

Ժողովոյն իւր յատուկ եղած այս բարձր բնութիւնն յայտնելնէս վերջը՝ կրնանք մակաբերել ուրեմն թէ՝ հապա որչափ բարձր է այն ժողովոյն բնութիւնը՝ որ ժողովրդեան քուէովը ընտրեալ է, նաև քանի բարձր է այն ժողովոյն բնութիւնը՝ որ ժողովրդեան քուէովը ընտրեալ ժողովէն ընտրուած է ։

Լրագրաց պարտքը՝ ճիշդ իբրև բժիշկ՝ հիւանդին գեղը ժամանակին տալու պարտաւորութեանը, պէս ժողովրդեան ամեն նոր ՚ի նորոյ դժուարութեանց դէմ՝ պէտք եղած լուսաւորութիւնը ժամանակին տալն է ։

Ուստի այսօրուան խնդիրն է Ս. Պատրիարքին Ազգ. Ժողովէն ընտրեալ Կրօնական ու Քաղ. Ժողովոց հետ անհամաձայն վիճակի մէջ գտնուիլն ։

Շողոքորթ գրիչներ՝ Ս. Պատրիարքը այնքան բարձրացուցին որ շուարեալ մնացին թէ որքան բարձր է այն գահն Պատրիարքական, զոր ինքը իւր վարդապետ գտնուած միջոցին այնքան բարձր չէր տեսած ։

Նա բարձր կարծեց զինքը Կրօնական Ժողովէն, բարձր՝ Քաղաքական ժողովէն, բարձր՝ Երեսփոխանական ժողովէն և մինչև իսկ բարձր՝ Սահմանադրութենէն. բայց այնպէս չէ ։

Նա իւր պաշտօնական էն բարձր դիրքովը անհատ մ'է, որ չունի երբէք թագաւորի անհատներու յատուածուտ տեղեալ ժառանգաբար թագաւորելու իրաւունքը ։

Նա պաշտօնական անհատներուն էն բարձրն է, բայց պաշտօնական անհատները բաղկացեալ ժողովներուն և ոչ մէկէն բարձր կրնայ ըլլալ և չէ, և իրաւունք ալ չէ որ ըլլայ, սակայն ինչո՞ւ,—վասն զի ժողովը ժողովուրդը կը ներկայացնէ, և ո՞վ է մեծ քան զժողովուրդն և հետևապէս փոխանորդաբար քան զնոյն ժողովն, ո՞վ է անհատ մը ժողովրդեան քով, որ մեծ ու բարձր ըլլայ քան զայն ։

Միապետներն անգամ գիտնալով թէ ժողովներուն բնութիւնը իրաւամբ բարձր է իրենցմէն, իրենց կարծեաց համամիտ մարդիկներէ կը կազմեն իրենց պէտք եղած ժողովները, սակայն շատանգամ առանք իսկ երբ միապետին կարծեաց հակառակ գտնուին միապետը դէթ բարոյապէս պարտաւոր կը մնայ իրեն կարծեաց հակառակ տրուած որոշումներն յարգելու պահ մը մինչև որ պատեհ առիթ մը լուծէ այդ ժողովը և անոր յաջորդելիք ժողովոյ մը հերքել տայ նախորդ ժողովոյն տուած որոշումը ։

Պայծէն աւելի բռնաւոր կամ միապետ կամ անսխալական չըլլանք, սակայն Պապն անգամ ԺՈՂՈՎԻՆ առջև ծունր կը չոքէ ։

Մեր հայաստանեայց եկեղեցւոյ էն բարձր պաշտօնեայն որ՝ ընդհանրական Հայրապետն է Էջմիածնի, ժողովին առջև պարտաւոր է ծունր չոքել ու հնազանդիլ անոր որոշմանցը ։

Արդ ասանք որ կը շողոքորթեն զՍ. Պատրիարք, զիտեն արդեօք թէ՝ ո՞ւր կառաջնորդեն զինքը, և թէ մինչև ո՞ւր առաջնան փոսը կը զլորեն զանի ։

Ասանք թող գիտնան թէ՝ Խրիմեան սիրելի Հայրիկ, Երևշտակ Հայաստանի, Մարմնաւորեալ Մարտիրոս, և այլ այս տեսակ շլացուցիչ խօսքերով՝ չեն կրնար ժողովուրդը քնացնել, ժողովներուն բնութիւնը տկարացնել անոր ձեռաց մէջ. չեն կրնար վերջապէս զԽրիմեան դիկտատոր մը ընել, այլ եթէ բարեկամն են ազգին, եթէ բարեկամ են Հայրիկին, եթէ բարեկամ են օրինաւորութեան, եթէ բարեկամ են Սահմանադրութեան, պարտաւոր են խրատել զՍ. Պատրիարք, որ Ազգ. Կրօնական ու Քաղ. Ժողովներուն հետ համաձայնի ըստ օրինի, որ Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ բերնէն ելած խօսքերը համրէ, որ Սահմանադրութեան և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կանոնաց լուծը սիրով տանի ։

Այն ատեն ոչ ոք կը գտնէ իւր դէմ ։

Այն է մեծ մարդը՝ որ իւր փառաց օրերն իւր ներբողներէն կրնայ որոշել շողոքորթը, կեղծը և անկեղծը ։

Թող Հայրիկ ալ քիչ մը ուշադրութիւն ընէ զինքը շրջապատողներուն վրայ այն ատեն գիւրաւ կրնայ որոշել թէ ո՛րոնք են իւր թշնամիները ։

ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԻ ՎԵՐԱՑ ԹԻՒՐ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Հայ ազգը իր ներքին կեանքի կողմից բաւական հետաքրքրելի լինելովը երբեմն շատ ուշադրելի գրականական երևոյթների պատճառ է լինում ։

Այդպիսի երևոյթներից է վերջիններս լոյս ելած . . . . . Ռուսերէն գրուածք մը, որի մէջ Նրա հեղինակ Պ. Դուբրօվինը նկարագրում է Կովկասեան ազգերի կեանքը, որոնց շարքում և Կովկասաբնակ Հայերինը ։

Այս գրքի արժանաւորութիւնը գնահատելու և մանաւանդ Հայերի մասին հանդէս բերած տեղեկութիւնը քննութեան տակ ձգելու համար հարկաւոր է առանձին շարադրութեան ու աւելի հմուտ և ընդունակ գրիչները սպասել ։ Բայց առայժմս աւելորդ չէ հարևանցի կերպով ծանօթացնել մեր ընթերցասէր հասարակութեանը Նրա մէջ հանդէս եկած հայեացքների և տեղեկութիւնների հետ Հայերի վերաբերութեամբ ։

Թէպէտ Պ. Հեղինակը մի տեղում ասում է թէ «Հայերի բազմազգի կենցաղին ուսումնասիրելը չէ մեր գործի նպատակը և մենք բաւականանում ենք այն ժողովրդի կեանքը կարճառօտ նշանագրելով. որը գտնուել է անդրկովկասեան խանութիւնների մէջ». . բայց այս խոստումին խոստովանութեամբ հետևել չէ կարողացել ։ Որովհետև նախ՝ որ իր ասածները վերաբերում է բոլոր Հայերին, այլ ոչ Երևանցւոց կամ Շուշեցւոց կամ Տփղիսեցւոց եղեալ, և երկրորդ՝ որ թէպէտ կամեցել է «կարճառօտ նշանագրել» կովկասեան նահանգներում բնակող Հայերի կեանքը, բայց ոչ միայն այդ նպատակին հասնել չէ կարողացել, այլ հաղորդում է շատ թերի և կցկտուր տեղեկութիւնք. ասուի կարծում ենք որ այդ գրուածքը կարդացող օտարազգին ո՛չ մի ճշմարիտ և ամբողջ գաղափար ունենալ չ'պիտի կարողանայ գտնել Կովկասաբնակ Հայերի նկատմամբ ։

Կովկասաբնակ Հայերի կեանքը «նըշանագրել» յանձն առնող Պ. Դուբրօվինը այսպէս է խօսում մի տեղում «Հայը՝ ասում է, ընտանեկան կենցաղավարութեան մէջ մեղմ է և աւելի մեղմ է ուրիշների հետ ունեցած անձնական յարաբերութեանց մէջ. Հայից արծաթ փոխ առնել կարելի է, միայն մեծ տոկոսով և ապահով գրաւականով (1). Ազգային բնաւորութեան (իբր թէ այս բոլոր Հայերի ընդամէն յատկութիւնն է) այդ յատկական պակասութիւնը քաւում է հասարակութեան օգտին և հասարակական ու կրօնական հաստատութիւնների համար արած զոհաբերութիւններով ։ Հայերն, ասում է, շատ ջերմեռանդութեամբ կապուած են վաճառականութեան և սեղանաւորութեան հետ ։ Նրանք շողոքորթող են և իրենց բարեկամութեան մէջ հաստատ չեն (փոփոխական են). այն անձը որն աւելի պէտք չէ, Նրան՝ շուտով մոռացում են Հայերը, ասում է, Պ. Դուբրօվինը մի ուրիշ տեղում, մի քանի կրօնական արարողութիւնների մէջ պահպանել են մինչև

---

(1) Եթէ յիշէ օտարազգի արծաթափոխ առաւնեբին, այն ժամանակ գուցէ Հայերին խղճահով մասամբ վճարէ Պ. Դուբրօվինը. ահաւասիկ Ռ. ատաստանի Մայրաքաղաքներում արծաթափոխատու օտարազգիք մանեթին տասն կոպէկ շահ են առնում և երբեմն աւել ։

ցույց կատակուածութեան ծեսերը. Նրանք տասում է, զոհ են բերում (մատաղ են անում) Միհրին և նրա համար տօն են կատարում կամ «Ցեառն ընդառաջի» օրը կամ նրա նախատօնակ երեկոյին (1). Նըմանապէս խառնվածում են Անահիտ չաստուածուհուն, և շատ Հայերի մէջ տարածուած է արևապաշտութիւն» (407, 408 409 և 410 երեսներում)։

(Շարունակելի)

9 օգոստոս 1872

. . . Միւսլիֆ.

Կէչէնլէրտէ փանոսեան հագգընտա սիյլէտէ իրատ իթթիֆիմիզ պիր պէնտէ մէյտան օղուտուք օ՛ զըմթլարա քի հագքըդ եէրտէ վէ մինասիպէթսիզ սըրէթտէ փանոսեանը թաասուպա գալդըրմըշլար իտի. Նասըլ լպունար եարմաղարըգը քեօք պագըլարըն տալ պուտագ սարայօրլար, պունլար պիր օճագ օլուպ, ճիւմլի մէնֆաաթլարը պուլունան պիր քիմսէյի կէօլկէլէտէք եիւքսէլթմէյէ ֆէնա պըլըշմըշլար. Ֆագաթ պու քիմսէ քէնտի մասգիր իալէթլէրի իլէ ամմէնին մէնֆաաթը օլմազ. քիմի՞ն մաղլիպի. Ֆագաթ պու քիմսէ փէք պանգայը սարէթտէ միլլէթի ֆաալ իթթիֆաքի հասէպի իլէ թէքմիլ միլլէթին ամար բորդիւրօրնա տօղունույօր. ֆիլ հագըրտա միլլէթին պէօյլէ քըրմը

(1) Հայք ոչ մի ժամանակ և ոչ երբէք կըզոհեն Միհրին (և Անահիտին) ինչպէս էր կըռապաշտութեան միջոցին. շատ մեծ սխալ է յիշեալ Հեղինակին այսպիսի կարծիքը և տեղեկութիւնքը. բայց սակայն աղքատաց և կաբօտելոց կերակուր պատրաստելոյ սովորութիւն ունին՝ «մատաղ» անուամբ, և Եկեղեցին առաջին դարերէն այսպիսի բարի սովորութիւն ունի՝ այսինքն զուարակ, ոչխար. հորթ եւն բերել մի տեղ՝ որ Հաւատացեալք կը ժողովուին այս է յԵկեղեցին, և մատաղցուքը զենլով կերակուր կը պատրաստեն և ամեն հաւատացեալք մեծ և փոքր՝ աղքատ և հարուստ՝ եկն և բնակն եղբայրաբար և հոգևոր սիրով կը վայելեն։

Ցեառնընդառաջի երեկոյին ընդարձակ փողոցաց՝ հրապարակաց և եկեղեցեաց սրահից մէջ հուր վառելը հնաւանդ սովորութիւն է, որ Քրիստոսի Տեառն մերոյ-տյառն ընդունելութեան-դիմեր ժամանակ ուղևորելով ի Տաճար առնուելոյ համար ջահեր վառելոյն նշանակ է, և ինչպէս մեր՝ Հայոց Եկեղեցին բացարձակ կուսոցանէ ծագմնել երգեան՝ Քրիստոսի որդւոյն Աստուծոյ յաշխարհ գալուստ լբբև հուր մաքրիչ ամենայն ախտից և մոլութեանց, ուսոյ և գիտութեան ժամերգութեան մէջ կնթեռնու այն Աւետարանը՝ զոր կը վարդապետէ Քրիստոս, «Հուր եկի արկանել, և զի՞նչ կամիմ թէ արդէն իսկ բորբոքէր» — Ղուկ. ԺԲ 49-, Որեմն ինչ յարաբերութիւն ունի Միհր կամ Անահիտ և կամ հրապաշտութիւն ընդ Քրիստոսի, զի Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ որդւոց միտքն անգամ անցած չէ այսպիսի հեթանոսական ակնարկութիւն, բայց դժբաղդաբար օտար պատմաբաններէն մին կը հեղինակէ այսպիսի զրպարտութիւնն՝ որ մեզ նորայեր է։

Հուր վառելոյ սովորութիւնն ունին Յոյնք եւս, զոր քան զմեզ առաւել հանդիսաւոր կը կատարեն Յովհաննու Կարապետի ծննդեան տօնի երեկոյեան՝ մինչև անգամ ամենայն տան առաջ, և ամեն փողոց և ամեն հրապարակ շատ բոցեր արձակող նիւթեր կը վառեն, և մեծ տօն և հանդէս կը կատարեն. Նորա պատասխան կը պատճառեն կատարել այս հանդէսը ի պատիւ Յովհաննու Կարապետի՝ բստ բանի Տեառն՝ «Նա էր ճրագն՝ որ լուցեալ և ծագէր, և դուք կամեցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի ի լոյս նորա» — Յովհ. Ե 35.

Սակայն այս ինչ յայտնի և անտարակոյս է զի ի հնումն մեր սպառ իշխանութիւն ունեցած ժամանակ, միայն ի հրապարակս և ի փողոցս կը կատարուէր այս հանդէսը, և նոր փեսայք թախտք և փորձք կըքօսնուին, և աշխոյժ երիտասարդք կրակի վրայէն կըցաթկոտէին և կըրախանային, և հաւանական է զի հալածման ժամանակներ պատահած թըշուառութեանց և գերութեանց՝ պանդխտութեանց և օտար աշխարհաց մէջ՝ երկիւղի պատճառաւ՝ կարողացան Եկեղեցւոյ սրահներում միայն կատարել արարողութեամբ։

Մ. Խիթ.

Արարատոյ Էջմիածնի ..

զահիրէն պիր չէյ պէյան իթտիֆի եօգ տահա, Ֆագաթ միւմքիւն էյլէտիֆի եագըշմազ հարէքէթլէրինէ գարշը սայըքի թէքմիլ միլլէթ՝ նէյանի վէ նէքճիհէթ հիմանինազար իլէ պագմամալ քէնտի պէյնինէ բրօթէսթօ իտէր իտիւ. քիմի՞ն ամմաբան. տա. պու մագալէ եազըմ պիրիմ պիրտեմիզ եազըլար կիպի օխայազ միւսթաքիլ պաշկա պիր ճինս մուխալեֆաթ տըրլար. տայը տըր, տայըս տըր, վէ տահա պու կիպի չէյլէր գօպարըրտը թաշըրմագլար. էլ վէրիր մի գարընլարը տօյսուն, տիւնեատէ եաշամագ լազըմ կըլըյն մանտաղ պունտան էօթէյէ կէչմէզ պու մագալէլէր իչին.

Պիզ պու մագալէլէրէ օ վագըթ տէնիք քի, պիր չօգ չըրփընըղլար իտէճէքլէրինէ եազընըղ պօյունլարընը ուզատըպ ճէվապ վէրիրլէր չու պիր քաչ սիւալլէրիմէ քի թէքմիլ միլլէթին իթթիֆաքի սօրուլլէր իտի. էկէր պունա իքթիտարլարը օլսա եարատըլըքլէր, պէլքի պըլշըր չօլամաղ պոլ պօղազլարընը եըրթմասա.

Հէյ վա՜հ, նէ՛ տէյէլիմ. պունլարըն գապահաթը եօք, նէ՛ գատար սաաթ ըմիշ օ՛ քի, չիւնքի հազըրտէ պէյին էլ միլլէթ մէյտանտա պուլունան պու միւխալիֆ աթէշլէր, վագըթ ինտէ աէլիէ չըգմազ կիպի իմ թահսիլ իթմիշլէր, Ֆագաթ թէրպիյէ ս՛ուլա, նէզաքէթ, ս՛ըլա, միլլէթ բէրվէրլիք վաթան բէրվէրլիք, պունլարըն տա եալընըզ լիւզէթլէրինի էզպէր իտմիշ բուրագըն կիպի սաթէճէ թէքէլլիւմ իտէրլէր. քէչէնտէ պու գատարըն տա հիչ էօյրէնմէյէճէքլէր տէ, միլլէթէ տէ պէօյլէ պօշ ադըրըլար օլմայա իւմիտլէր, էսգըզ, պունլար միւսլիֆ հէօճա վէ տիւրէքթօր գէլըթլէրինտէ ուճուզը թաքըմ. Նէ պիրէր միւսլիֆ, պիրէր հօճա վէ պիր պէր տիւրէքթօր օլմագ օ՛լըր. միլլէթի տէ թէրպիյէ էթմէյէ գալքըշըյլար. նէ՛ գատար ուզագ չէյ. էյվէլ էմմէրէ պիր լազըմ քի քէնտիլէրինի թէրպիյէ սօգման. նէզաքէթ էօյրէնմէլին. ամմա պու ալաէն օլան թահսիլաթլարը չարպըթտըր էօյրէնմէլի. գըլըճ ալտը նէ՛ թարզ միւքէլլէմէ իլէ միլլէթին ուսուլին պիլմէզլէր.

Իշտէ պու կիպիլէրին փիքրի օլան փանոսեան պագըրըզ, սէնիխէն սէնի նէ՛լէր ադիլ իտէր միլլէթէ.

Բիզ, տէր, (էվքէֆլէրէ) մէզհէպինիզ տէն կիւն պէ կիւն կըրդաքըլմաքտասը-նըզ վէ նիտա թայիֆէսինէ ֆէնա իւլէթլէր վէրիյօրսունուզ.

Սիզ, տէր, քիւֆիւրպազըմըզ, վէ քիւֆիւրլէրինիզ իլէ նիտա թայիֆէսինէ ֆէնա իւլէթլէր վէրիյօրսընըզ

Սիզ, տէր, լիսանըմըզը պիլէ խաթիմալ իթմէյէճագ տիլտէ ֆէնա իւլէթ վէրիյօրսունուզ, հէլէ քի տիլտէ ինէ քէնտի լիսանըմըզըն չըշմագլար.

Սիզ, տէր, սօյտա գըրընըզ վէ քէօթիւ հարաքէթլէրինիզ իլէ տիլտէ ֆէնա իւրքէթ վէրիյօրսունուզ, էն. էն. էն.

Եա՛ Րապպ, սէ՞ն ինսաֆ վէր պու պէտպախթլարա վէ պունու թէչվիք իտէնլէրէ. զիրա պունլար միլլէթին փարլաք ուֆուգունտա պիրէր գարա պուլութ տըրլար. պունլարըն ալաճըգ գույրուգլընա պագալըմ կիպի, պունլար հէր նէվի ալչագ հարէքէթլէրի գապուլ իտէրլէր. էն նազիք վէ սիվիլիզէ պիր զաթըն նամուսունըն չիքէօթիւնէ չըրբըրըրլար. էն սարպ վէ թէմիզ միլլէթին ալթըն խազինի թաճ ալյի ալէմի ալտաթմանա ինսաֆ իթմէզլէր. ի-չի քալապալըգըլա պօզուգ գէնտի թազըլ եըգըլըրլարը սօրթմագ, նէֆսանիյէթ վէ զարարլըլըգլարը էերինէ վարտըրմագ իչուն.

Սօրման փանոսեանա քի, մէզհէպսիզ-լիք իտէթինի վէրէնլէր միլլէթին էվ-քէֆլէրի միւսիր եօխսա սէն միսին.

Սէն տէ՛յի՛լ մի իտին քիւփիւրիւն պիլ-լէրինէ քըրմըշ պիր ասըլըն ասըլ մահալ սըզ քիւթթապալըր ըւզէր իտէն. կարքըն-լըգըտա միլլէթ լիզըն ին քըրար իթմէն տէ պուշքա . Իլօ սէն տէ՛յի՞լ միսին իչ աէօզիւն սէնէ տիւ ավքիթէմէնի ուշագըտան պէրտի հէնւզ պըլ չիֆիրաճլէրին խայտա-

վանտը իթտիֆախ օլմայը՞ն Ս. Հաղորդութիւն տըրըբագլարըն տըր. քի սէնին է՛ն՛ պէյէնմէյըրին մէքթէպլէրտէ պուրուհանի պօրճ թանըրըզ վէ իճրա օլըոյամ լըն սը մէզհէպթիգէ տավրանըշըն պըզ չօյըրտըլէրին քիւֆըրին մէզհէպ ֆիտէ թօհումու էքմէ՞զ մի, ֆէնա իւլէթ վէրմէ՞զ մի.

Սօրման փանոսեանա քի, քիւֆիւրպազլըգ իտէթինի վէրէնլէր միլլէթին էր-քէքլէրի՞ մի, եօխսա սէն միսին.

Սէն տէ՛յի՞լ մի իտին Տիւզէն, Մասիս, Օրագիր վէ քի հէզիլիյաթէ պէօյլէ իւլու տիլլէ, միլլէթէ քըրզըլ եարգըլը անըլմագըլ քիւֆիւրլէր իտէն. եօյլէ սանըլը ոլսա պայմաղլարա տալ տիլքիլ քէօթէ. հէր պիր խուսուստա միլլէթին զիլլէթ եարէսինէ տօքունան, պունլարը տէնին տէլ չօյըրալէր օքումագըլը՞ր մը, կէօմէճէյի՞ր մի. ֆէնա իւլէթ ալմազըր մը.

Սօրման փանոսեանա քի լիսանը մահ-թէրղանըմըզ խաթիմալ իթմէյէճէք խուսուսնտա միլլէթին էրքէքլէրի մի զիւհար ֆէնա իւլէթ վէրմիշ օլուրլար եօխսա սէն մի.

Սէն քի միւսլիֆ սին, սէն քի ալիմ իմ տէրսին, սէն քի Աղայեան մէքթէպինին միւտիրիսի սին, սէն քի պու պոլունտուղուն հալինտէ ամմէյէ նումունէ օլման լազըմ կէլիր իքէն, էլա՛ն նէ վարեքընը լիսանըմըզ ինգրէ նէչի պուէրսին, նէ տէ պու լիսանըմըզ իլէ սէօհպէթ իտէրսին. բըզ չօյըրալէրին պու պարլի հալինտէն նէ՞ իւլէթ ալաճագլար.

(Տէվամը)

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԻԼԱՆ

Իշպու չէհրի Աղուսթոսուն օն իքինճի բազար կիւնիւ հավա միւսաատէ իթթիքի հալտէ, 32 Նումերօլու Մէսէրրէթ նամ վափօր սաաթ 7 պուչուգտա Մէզգիւր պուրնու իսկէլէսինտէն հարէքէթլէ Պէօյիւք-Տէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Միրկէօն, Արնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ, Գարուլթաշ իսկէլէլէրի իլէ Հէյտէլէ ասսոլէնտա օղրայարագ Պէօյիւք տատյա կիտէճէկտի.

Քէզալիք 28 Նումերօլու Մէյմէնէթ նամ վափօր տախի սաաթ 7 պուչուգտա Պէօյիւքտէրէտէն հարաքէթլէ, Պէյգօզ, Ըրֆամթ փաշա մահալլէսի, Գանլըճա Գանտիլլի, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ իսկիւտար իսկէլէլէրինէ օղրայարագ Պէօյիւք տատյա կիտէճէկտի.

Մէզքիւր վափօրլար կէճէլէյին մէհթապտէ սաաթ 4 տէ Պէօյիւք տատան գըլգըմ իլէ հէր պիրի սապահլայըն օղրատըղը իսկէլէլէրէ թէքրար օղրայարագ աւտէթ էտէճէքլէրի, վէ հէր վափօրտա պիր թագըմ մուզըգա պուլունաճագը Շիրքէթի Խայրիյէ Թարաֆընտան իլան օլունուր.

Հէր իսկէլէ իչին վափօր իւճրէթի պիր տաէտա սիմ մէճիտիյէ, չօճուգլար իչին նըսֆ մէճիտիյէ տիր.

Ատայա մէվասըլէթտէ պիլէթլէրինի թէսլիմ իլէ աւտէթ իչին մարգա ալմալարը եօլճուլարտան միւսթէրճա տըր.

Շէհրի Աղուսթօսուն 15 ինճի սալը կիւնիւ հավա միւսաատէ իթթիքի հալտէ, Պէօյիւք տատտա գայըղ [եարըշընը սէյր ու թէմաշայա րաղպէթ էտէճէք զէվաթ իչին Պօղազ իչինտէն թէլթիքի օլունան Շիրքէթի Խայրիյէ վափօրլարընըն [վագըթը հարէքէթլէրի իլէ օղրայաճագլարը իսկէլէլէրին պէյանը.

32 Նումերօլու Մէսէրրէթ նամ վափօր սաաթ պիրտէ Մէզգիւր պուրնունտան հարէքէթլէ Պէօյիւք-տէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Միրկէօն, Պէպէք, Արնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ վէ Գարուլթաշ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ անտէն Պէօյիւք տատյա կիտէճէկտի վէ ախշամիւստի սաաթ 10½ պուչուգտա Պէօյիւք տատտան գալգըպ զիքր օլունան իսկէլէլէրտէն պաշգա Պէյլէրպէյի, Գանտիլլիյէ տախի օղրայարագ Մէզգիւր պուրնունա աւտէթ իտէճէկտի.

33 Նումերօլու Նուսրէթ նամ վափօր տախի սաաթ 2 պուչուգտա Մէզգիւր պուրնունտան հարէքէթլէ Պէօյիւք-Տէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Միրկէօն, Գանտիլլի, Արնավուտքէօյ, Պէյլէրպէյ իսկէլէլէրինէ օղրայարագ Պէօյիւք տատյա կիտէճէկլէր վէ կէճէլէյին մէհթապտէ սաաթ 5 տէ Պէօյիւք տատան գըլգըմ իլէ մէզքիւր իսկէլէլէրտէն պաշգա Գարուլթաշ վէ Օրթաքէօյէ տախի օղրայարագ աւտէթ էտէճէկլէր.

Մէզքիւր վափօրլարըն Պէօյիւք տատյա մէվասըլէթլէրինտէ գարշը չըգմագ արզու իտէնլէրի իսկէլէյէ չըգարըլմագ ուզրա գայըղ եարըշընը վափօրտան սէյր իթմէք իսթէյէնլէր իչին եարըշ խաթմը խարիճինտէ սահիլէ գարիպ լէնկէրլէնմէք մէվգուֆ թիւթուլաճագլարը.

Հէր իսկէլէ իչին վափօր իւճրէթի պիր տաէտա սիմ մէճիտիյէ տիր, չօճուգլար իչին նըսֆ մէճիտիյէ տիր.

Ատայա մէվասըլէթտէ պիլէթլէրինի թէսլիմ իլէ աւտէթ իչին մարգա ալմալարը եօլճուլարտան միւսթէրճա տըր.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Լիվրբուլ 22 օգոստոս	
Բամպակ Միտլ. Օրլէան	10 1/4
» Լաւ ամեան Տօլէրա	6 7/8—
Այսօրուայ վաճառք հակ	1Ր.000
Ընթացք հրապարակին հաստատ	
Լոնտրա 22 օգոստոս	
Ափիոն	20—21
Մօհէր	41—42 1/2
Չորանոցի չամչոր	33 3/4
Մետաքս	29
Ճէհրի	Լ. 7 17/6
Գրատակեղջ	0/0 3 1/2
Նիւ-Եօրք 22 օգոստոս	
Բէմբող	22 1/2

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Լոնտրա 22 օգոստոս	
Քոնսօլիտ Անգղ. գոց	92 5/8—Ս/8
» Օսմ. բաց	52 1/2—3/4
» » գոց	52 3/8—1/2
Փոխառ. » 1869 ի	64 1/4—3/8
» » 1871 ի	73 1/4—3/4
Օսմ. Պանք. Բաժն.	14 1/8—3/8
Փոխանակագիր 'ի Բարիզ Նամ.	25.92 1/2
Բարիզ 23 օգոստոս	
Արժէթուղթ Գաղղ. 3 0/0 գոց	55 40
» Իտալ. 5 0/0 »	68 80
Քոնսօլիտ Օսմ. »	53 85
Փոխառ. » 1869 ի	329 —50
Գաղղիայի նոր փոխառ.	88—87 1/2
Փոխանակագիր 'ի Լոնտ. Նամ.	25 62 1/2
Ոսկւոյ տարբերութիւն	4
Գալաթիա 12 օգոստոս	

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Քոնսօլիտ բաց առատօտ	57-11
գոց երէկ իրիկուն	57-19
բարձր գին	57-14
վար գին	57-13
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Լ. Ս.	11.15
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ. Լ. Օսմ.	16.5
Թըրամվէյի Լ. Օսմ.	12.90
Բուժէլի Արժէթուղթ Ֆր.	178.25
Փոխառ. 1863 Ֆր.	544
» 1865 »	353 75
» 1869 »	321 50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. Ոսկին 100 Ղուրուշի Հաշուով

	Ղշ. Փր.
Անգղ. Ոսկի	109— 8
20 Ֆրանքնոց Ոսկի	87— 3
Բօլ Էմբերիալ	89—12
Քըրմըզ	51—18
Արծաթ Մէճիտ Տարբեր	2—
Հինգնոց	102—28
Մէթալիք	104—55
Պէնձ	119—20

ԱԶԳ

Հանգուցեալ Ցատեան Մեծ․ Ներսէս էֆէնտիի ժառանգորդներն իրենց հօրը սեպհականութիւնը եղած Մազրի-Գիւղի երկաթուղոյ կայարանին կից քսան հողոր կանգունի չափ մեկ մի լք արտն այս անգամ մառ առ մաս ծախել որոշած ըլլալով, կը ծանուցանեն Սրդոյ հասարակութեան որ փչխալ արտայէն ծախու առնել ուզողներ բարեհաճին Գատամի գուռը հանգուցելոյն թէրէքէյի վերակացուէն տեղեկութիւն առնուլ․

Լանկայ Թաղին․ Ցունաց Ս․ Թորոս և Յ․ Աստուածածնայ եկեղեցեաց պարտամուրհակներ և ալ անձնական պարտամուրհակներ պարունակած քսակ մը կորսուած ըլլալով, կիմացնեմք այն ամեն բարեսէր անձանց՝ ով որ գտած է նէ վերադարձել յունաց Ս․ Աստուածածնայ եկեղեցին տանելին կը խնդրուի, և պէտք եղած նուէրն կրնան անկից ընդունիլ, և երբ տէրոջը չի բերուելով գտնող անձը թէ որ իր հաշւոյն ուզէ անցնել, գիտցած ըլլան խել որ երբէք գործածելի չի կըրնար ըլլալ․

ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ա․ ԱՄԻՐԽԱՆԵԱՆՑ
ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Գործ ժբ․ րդ․

Այս դասագիրքը 142 երեսէ և 60 դըլուխներէ կը բաղկանայ․ պարունակութիւնը խիստ ճոխ ու հարուստ է, նիւթը օգտակար, հրահանգիչ և հետաքրքրական․ Սոր ընթերցող տղան բարձրագոյն ուսմանց ճաշակը իր մանկական հասակէն կառնէ․ պատմութեան վրայ գաղափար կ՚առնայ, խորհիլ և հետեւցնել կ՚սորվի․ և այս գրքին ամենէն կարևոր նպատակին է Հայ տղուն աչացն առջին Լուսաւորչի, Մեսրոպայ, Խորենացւոյ, Վարդանայ ևլն․ նշանաւոր անձանց խիկական պատկերներն պարզ կերպով նկարելով, ղանի ճշմարիտ Հայ մ՚ըլլալու կ՚պատրաստէ․ Հայ դրականութեան մէջ այս ընթերցարանը արդարև եզական մարգարիտ մ՚է, որու գինըն է միայն 3 ղուրուշ․

Մինթէխապաթ իւլ Մինչէաթ Տաճկերէն լեզուաւ և հայերէն տառերով ընտիր ընտիր նամակներ, աղերսագրեր և այլ գրութեանց օրինակները պարունակող այն գրքուկը թէ ուսանողաց և թէ տաճկերէն նամակագրութեանց վարժութիւն չունեցող անձանց խիստ օգտակար է․

Արաբերէն և Պարսկերէն բառից նըշանակութիւնն ալ գրքին վերջը նշանակուած է․

Կը ծախուի Սուլթան Համամ Զարդարեանի գրատունը և ամեն գրավաճառաց քով․ Գին 7 ղշ․

ՆՈՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆ ԵՒ ԵՐԱԶԱՀԱՆ
ԸՍՏ ԲՆՈՒԹԵԱՆ

Արաբերէն հին ձեռագրէ թարգմանուած և չորս հատորի բաժնուած․

Առաջին հատորը մամլէն ելած է որուն մէջ պարունակին հետաքրքրութեան արժանի շատ մը օգտակարութիւններ, դըլխուորարար մարդկային որեան յատկութեան ու զօրութեանը վրայ բացատրութիւններ, առաւօտուն մէջ զէն չընելու և միշտ չահելու գաղտնիքներ ևայլն․

Կը ծախուի կամուրջի գլխուն պարգան և ամեն Հայ գրավաճառաց քով․

Գին 4 ղուրուշ․

ՏԻՒՐՊԻՆԻ ԱՇԳ
ՎԷ
ՄԱՀՊՈՒՊԷԻ ՄԻԼԷԼ

ՄՈՒՀԱՐՐԻՐԻ ՎԻՁԷՆ ԹԻԼՔԻԵԱՆ

Զ․ ԳՐԹԱ

Ց․ Գ․ Թօղլեան տպարանէն ՚ի լոյս ընծայուած այս հետաքրքրաշարժ տետրակը կը ծախուի ամէն հայ գրավաճառաց քով․ Գին 2 ղուրուշ․

ԱԶԴ
ՖՕԹՕԿՐԱՖ
Գ․ Մօլէ-ն

Կ․ Պօլիս-Մահմուտ-բաշա-Բասըրքճըփօղոց թիւ 1 Քիւրքճի-Խանի-դէմը․

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

A. D.
1809

ԵԱՆԿԸՆ ԻՁԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՆՈՐԹ-Հ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

		(Լիր․ Ինկ․)
Առըլ սէրմայէ		2·000·000
Թաքրիպէ տէկլին սէրմայըը իհթիյաթիէ Լ․ Ս․	528 803	
Քեարտան արթըրըլմըշ օլան	250·000	
Եանղըն չիպէօինին եըւլըդ իրատը		708·000

Իշպու գումբանեայ 1809 տա, եանի պունտան 62 սէնէ էվվէլ թեշքիլ օլունմուշ օլուպ, վէ քէնտիսի սէրմայէսինտէն մաատէ քեարտան արթըրտըղը պիւյիւք մէպլաղ իլէ տէնեանըն էն պիւյիւք շիրքէթլէրինին սըրասընա կէչմիշ տիր․

Կէրէք էհալինին քէնտի մաղազասընտա, վէ կէրէք իսթանպօլ վէ Գալաթա կիւմրիւքլէրինտէ պուլունան մալլէրի, վէ կէրէք էվ, մաղազա վէ եալըյէի սայիրէ վէ էշեա, քէօյլէրտէ վէ եախօտ չէհիր իչինտէ սիկուրթա իթմէք իչին լանիտքէր․

— Սիկուրթա թուլմաք իսթէյէնլէր, Գալաթատա Գէօրգ պէյ խանընտա Ն․ 9, մէզքիւր գումբանեա թարաֆընտան գուլրէթը քեամիլէսի պուլունան աճէնթի Մ․ ՈՒԻԼԻԵՄ Ր․ ՍՈՒԱՆ ա միւրաճաաթ իլէմէլէրի․

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

1872 Յուն․ 22 բընճշէմպէհ կիւնիւնտէն իթիպարէն ։

ԷՎՎԷԼԻ ՔԷՕՓՐԻՅԷ ԻՆԷՆ ՎԱՓՕՐԼԱՐ
ՌՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԳԸՅԸԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻՔՏԷ

Ժամ	Ն°	
10 30	1	Ենիմահալլէտէն Պէօյիւք, Թարապ․ Պէյգօզ Ենիքէօյ․ Էմիրկեան, Ռ․ Հիսար
11	23	Ենիմահալլէտէն Մէգարպուրը, Պէօյիւք․ Թարա․ Ենի․ Պօյաճը, Ռ․ Հիսա․ Պէպէքի Պէպէք իսկէլէսինտէ Արնավ․ Յոււճախավարու իսթիլամ խաճէկի․
11 30	25	Օ․ Գավագտան Պէօյիւքտ․ Թարապեա․ Ենիք, Իսթէն․ Էմիրկեան, Ռ․ Հիսար, Պէպէք․
12 15	2	Ենիմահ․ Մէգարպ․ Պէօյիւքտ․ Թար․ Ենիք․ Էմիրկ․ Ռ․ Հիս, Պէպ․
1	20	Ենիմ․ Մէգար․ Պէօյի․ Թարապ․ Ենիք․ Ճումա կիւնլէրի Էմիրկ․ Ռ․ Հիսար․ Պէպէք
1 15	19	Ռ․ Ս․ Գավաք․ Պէօյիւք․ Թարապ․ Իսթէն․ Էմիրկ, Ռ․ Հիս, Պէպէք․ Օրթա․ Ճումա․ Ա․
2	18	Ենիմահալլէտէն Մէգարպուրնու Պէօյիւքտ․ Թարապ․ Ենիք, Պօյաճը․ Ռ․ Հիս․ Պէպէք, Արնավուտք․ Օրթաք․ Պէշիկթաշ․
2 45	23	Ենիմահ․ Մէգարպ․ Պէօյիւքտ․ Թարապ․ Ենիք․ Իսթէնեա, Էմիրկեան, Ռ․ Հիսար, Պէպէք․ Արնավ․ Օրթա․ Պէշիկ․
3 45	25	Մէգար․ Պէօյիւքտ․ Թարա․ Ենիք․ Իսթէն․ Էմիրկ․ Պօյաճը․ Ռ․ Հիսար․ Պէպ․ Արնա․
5	2	Պէօյիւքտէրէտէն, Թարա․ Ենիք․ Էմիրկ․ Ռ․ Հի․ Պէպ․ Արնավ․ Պէյլէրպ․ Օրթա, Պէշ․
6	6	Պէօյիւքտ․ Թարապ Ենիմ․ Էմիրկ․ Ռ․ Հիս․ Գանտ․ Արնա․ Գուր․ Օրթա․ Պէշիկ
6 45	5	Ենիմահալլէտէն Պէօյիւք․ Թարապ․ Պէյգ․ Ենիք․ Էմիրկ․ Գանլըճա, Ռ․ Հիսար Գանտիլ․ Արնավ․ Պէյլէրպ Օրթաք․ Գուզկունճ․ Պէշիկ, Իսկ
8 45	19	Ենիմահալլէտէն Մէգարպ․ Պէօյիւք․ Թարապ․ Պէյգօզ, Ենիք․ Պօյաճ Ռ․ Հիս, Պէպ․, Արնավ, Օրթաք, Պէշ իկթ, Գասըմփ․
9 45	11	Մէգարպ․ Պէօյիւքտ․ Թարապեա, Ենիքէօյ, Իսթէնեա, Էմիրկ․ Ռ․ Հիս, Արնավ, Գուրուչ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ․

Ճումա կիւնլէրի սապահ սաաթ 10 1/2 տա Փաշա պիր վափօր Մէգարպուրնունտան գալգըպ Պէօյիւք․ Պէյգ․ Զուպուգ․ Էմիրկ․ Գանտ․ Արնավ․ Օրթաք․ Պէշիկ․ ուղրայարագ քէօփրիւյէ կէլէճէք տիր․

ԱՐՆԱՈՒՏՔԻՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

Ժամ	Ն°	
11	29	Արնավուտքէօյ Գուրուչ․ Գուզկ․, Պէշիքթաշ Գասըմ․
11 30	11	Արնավուտ․ Գուրուչ, Օրթաք․ Պէշիկ․
12	4	Պէպ․ » » Պէշիկթ․ Գասըմ․
12 30	6	Արնավուտք․ Գուրուչ, Օրթաք, Պէշիկ․ Գասըմփաշ․
1	1	Արնավ․ Գուր․ Օրթաքէօյ, Պէշիկ․ Գասըմփաշ,
1 30	29	Արնավուտք․ Գուրուչ․ Օրթաք․ Պէշիկ․
2	4	Արնավ․ Գուրուչ․ Օրթաք․ Պէշիկ․ Գասըմփաշ․
2 30	6	Արնավ․ Գուրուչ․ Օրթաք․ Պէշիկ․ Գասըմփ․ Գասըմփաշ․
3 30	29	Արնավուտք․ Գուրուչ, Օրթաք․ Պէշիկթ․
4 15	20	» » Օրթաք․ Գուզկ․ Պէշիկթ․ Գասըմ,
5 15	28	» Պէյլէրպ․ Օրթաք․ Գուզկ․ Իսկիւտ․ Գասըմփ․
7 30	4	Արնավուտքէօյտէն Գուրուչ, Օրթաք․ Գուզկ․ Պէշիկթ․ Գասըմփաշ․
10 30	29	Արնավուտքէօյիւնտէն Վանիք․ Պէյլէրպէյի, Գուզկ․ Ճումալարը 10 տաքիգատան
11	4	» տօղրու Քէօփրիւյէ․

ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

Ժամ	Ն°	
11 30	21	Պէյգ Բաշապ, Գանլը Ա․ Հիսար․ Գանտ․ Վանիք․ Չէնկէլ․ Պէյլէրպ․ Գուզկ․
11 45	5	Վանիքէօյտէն Չէնկէլքէօյ․ Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուգ, Գասըմփաշ,
12 30	22	Պէյգ․ Բաշապ․ Րիֆաթբ Գանլը Ա․ Հիս․ Գանտ․ Վանի․ Չէնկէլ․ Պէյլէր․ Գուզկ․
1 15	28	Պէօյիւք․ Չէյգ․ Բաշապ․ Գանլը․ Ա․ Հիս․ Վանիք․ Չէնկէլ․ Պէյլէր․ Գուզկ․
2 15	17	Պէօյիւքտ․ Թար․ Պէյգ․ Բաշապ․ Գանլը․ Ա․ Հիս․ Գանտ․ Վանիք․ Չէնկ․ Պէյլէր․ Գուզ․
3 45	21	Պէյգ․ Բաշապ․ Րիֆաթբ․ Գանլը․ Ա․ Հիսար․ Գանտ․ Վանիք․ Չէնկ․ Պէյլէր․ Ճում․ մաատ
8 45	21	Պէօյիւքտ․ Պէյգօզ, Բաշապ․ Գանլը․ Ա․ Հիսար, Գանտիլ․ Վանիք․ Չէնկէլքէօյ․ Պէյլէրպ․ Գուզկ․ Իսկ․ Ճումալարը Րիֆաթբա․

ԷՎՎԷԼԻ ՔԷՕՓՐԻՒՏԷՆ ՊՕՂԱԶ ԻՉԻՆԷ
ՌՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԳԸՅԸԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻՔՏԷ

Ժամ	Ն°	
12 45	23	Պէշիկ․ Օրթաք․ Արնավուտք․ Պէպ․ Ռ․ Հիս․ Էմիրկ, Ենիք․ Թարապ Պէօյիւքտ․ Ենիմ․
1	5	Գասըմփաշ, Իսկ, Պէշիկ, Գուզկ, Օրթաք, Պէյլէրպ, Արնավ, Գանտ, Ռ․ Հիսար․ Գանլը, Էմիրկ․ Ենիք․ Պէյգօզ, Թարապ, Պէօյիւք, Ենիմահալլէ․
2	25	Պէշիկ, Օրթաք․ Գուրուչ․ Արնա, Պէպ, Ռ․ Հիս, Էմիր․ Ենիք․ Թարա, Պէօյիւ․ Մէգարպ․
3 15	02	Պէշիկ․ Օրթ․ Պէյլէրպ․ Արնավ․ Գանտ․ Ռ․ Հիս․ Էմիրկ․ Իսթէն․ Ենիք․ Թարա․ Պէօյիւք․
4 15	6	Գասըմ․ Պէշիկ․ Օրթաք․ Արնավ․ Ռ․ Հիս․ Պօյաճը․ Գանլըճա․ Ենի․ Թար, Պէօյիւք․
5 15	19	Պէշի․ Օրթա․ Արնա․ Պէպ․ Հիս․ Էմիրկ․ Ենիք․ Պէյգ․ Թարա․ Պէօյիւք․ Մէգար․ Ենիմ․
5 45	4	Իսկիւ, Պէշիք․ Գուզկ․ Օրթաք․ Չէնկէլ․ Վանիք․ Արնավուտք․
6 30	22	Պէշիկթ, Օրթա․ Պէյլէրպ․ Արնավ․ Գանտ․ Հիս․ Էմիրկ․ Ենիք․ Թարապ․ Պէօյիւք․
7 45	11	Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Արնավ․ Ռ․ Հիսար, Էմիրկեան, Ենիք, Թարա․ Պէօյիւք Մէգ․
9	2	Արնավ․ Պէպէք, Հիսար, Էմիրկ, Ենիք, Թարապ, Պէօյիւք, Մէգարպուր․ Ենիմահ․
9 30	1	Ռ․ Հիսար, Պօյաճըքէօյ, Ենիք, Պէյգ, Թարապեա, Պէօյիւքտէրէ, Ենիմահ․
10	20	Ենիք․ Թարապ․ Պէօյիւք, Մէգար․ Ենիմահալլէ․ Ճումալարը Գավագլար։
10 15	23	Օրթաքէօյ, Պէպէք, Ռ․ Հիսար, Էմիրկեան, Իսթէնեա, Ենիքէօ, Թարապ, Պէօյ․ Մէգարպ, Գավագլար ճումատան մաատա։
10 30	18	Պէշիկթաշ, Գուր․ Արնավ, Ռ․ Հիսար, Պօյաճը, Ենիք, Թարա․ Պէօյիւքտ․ Մէգարպ․ Ենիմ․
10 45	25	Օրթաք․ Պէպէք․ Հիսար, Էմիրկ․ Իսթէնեա․ Ենիք․ Թարապ․ Մէգարպ․ Ենիմահ․
11 15	19	Պէպէք, Ռ․ Հիսար․ Էմիր․ Ենիք, Թարապեա․ Պէօյիւք․ Ենիմահալլէ․

ԱՐՆԱՎՈՒՏՔԷՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

Ժամ	Ն°	
12 15	1	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ, Արնավուտքէօյ։
12 30	29	Պէշիքթաշ, Գուրուչեշմէ, Արնավուտքէօյ
1 15	4	Պէշիկթաշ, Արնավուտքէօյ․
1 45	6	Արնավուտքէօյէ տօղրու․
2 45	29	Պէշիկթաշ, Արնավուտք․
3 30	20	Գասըմփաշ․ Պէշիկթաշ, Օրթաք, Գուրուչեշմէ, Արնավուտքէօյ․
9 15	29	Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ․ Գուրուչ․ Արնաուտքէօյ, Վանիքէօյ․
10	4	Գասըմփաշ, Պէշիկ․ Օրթաքէօյ, Գուրուչ․ Արնավուտք․
11 15	6	Գասըմփ․ Պէշիկթ․ Օրթաքէօյ, Գուրուչեշմէ․ Արնավուտքէօյ․
11 45	29	Պէշիկթաշ, Գուզկ․ Արնավուտք․
11 40	4	Օրթաք, Գուրուչ․ Արնավուտ․
12	11	Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչեշմէ ճումատան մաատա

ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

Ժամ	Ն°	
2 15	21	Իսկիւտար․ Գուզկ․ Պէյլէրպէյի, Չէնկէլ․ Վանիք․ Գանտ․ Ա․ Հիս․ Գանլըճա, Բաշապ․ Պէյգօզ․ Րիֆաթբաշա․ Ճումալարը Պէօյիւքտ․ տախի
4	28	Գասըմ․ Պէշիկ․ Իսկ․ Գուզկ․ Պէյլէրպ․ Չէնկ․ Վանիք․ Արնավ․
9	28	Գուզկ․ Պէյլէրպ․ Չէնկէլ․ Վանիք․ Գանտիլ․ Ա․ Հիս․ Գանլը․ Բաշապ․ Պէյգօզ․ Թարապ․ Պէօյիւքտ ճումալարը Պէյգօզա գատար։
10	17	Գուզկ․ Պէյլէրպ․ Չէնկէլ․ Վանիք․ Ա․ Հիսար․ Գանլը․ Բաշապ․ Պէյգօզ․ Պէօյիւքտ․ ճումալարը Թարապեա։
10 30	21	Պէյլէրպ․ Չէնկէլ․ Վանիքէօյ, Գանտիլ․ Ա․ Հիսար, Գանլըճա, Րիֆաթբ․ Բաշապ․ Պէյգօզ ճումատան մաատա։
11	22	Գուզկ․ Պէյլէրպ․ Չէնկ․ Վանիք․ Ա․ Հիս․ Գանլը․ Բաշապ․ Պէյգօզ․
11 30	5	Գասըմ․ Գուզկ․ Պէյլէրպ․ Չէնկ․ Վանիքէօյ։

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՕՐԱԳՐՈՅ
ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ․ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ ԽԱՆ ԹԻՒ—4